

V tisk, četnik in soloto
izhajajo in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 1861. — k
za pol leta . . . 4 . . .
za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .
Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . . . 5 . . .
za četrt leta 2 . . . 60 . . .
Vredništvo in opravištvno
je na stolnem trgu (Dob-
plate) hišna št. 184.

SLOVENSKI NAROD.

Oznani:
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se natisne 1krat,
5 kr., če se tiska 2krat,
4 kr., če se tiska 3krat.
Veče pisemne se plaču-
jejo po prostoru.
Za vsak tisek je plačati
kolek (štempelj) za 30 k.
Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 47.

V Mariboru 23. julija 1868.

Tečaj I.

Naše ljudstvo v narodni politiki.

I.

Zlata svoboda, o kateri je preslepljen absolutizem v svoji vsegamogočnosti mislil, da jej je do dobrega glavo strl in jej za veke izkopal in zagrebel črni grob, jela se je kolikor toliko v raznih državah z razno hitrostjo in krepostjo povračati in z njo veselo upanje omike in blagostanja, toraj tudi bolje bodočnosti. Grmeči risani in nerisani vojni topovi pozdravljajo jo navadoma prvi, kjerkoli se v Evropi pokaže, in naznanjajo njeni prihod državam in narodom. Kolikor je samosilstvo samo sebe z lastnim atrupom uničujevaje pustilo narodom še neoskrunjene prvotne životne moči, toliko naglo, iskreno in umno sprejemajo narodi vratačo se svobodo v staro last in jo stavijo v djansko veljavo. Nedoslednost, maloumnost in bojzljivost, katerih se narodi pri sprejemanji svobode tolikokrat krive storé, so priče in nasledki naše odgoje in prejšnjega hlapčevanja, one le potrjujejo resničnost izreka: Tudi za svobodo moramo odgojeni, izrejeni biti. Pomanjkljivo izrejo v tem obziru mora nadomestovati draga in bridka lastna ali cenejša tuja skušnja. Navadoma pa jo bomo dobro pogodili, če pri prejemnji svobode načela absolutizma na glavo postavimo in hodimo njim ravno nasprotno pot. Absolutizem je veleval: Brez ljudstva (vladam), a vse za ljudstvo. Res, gospodaril je brez ljudstva; koliko pa za ljudstvo, kažejo nam raznih držav ogromni stalni primanjkljaji, rastoči davki, pojemajoče ljudsko blagostanje, drhtajoče državne podlage, posebno pa nenaravno vojno stanje naših kulturnih držav in državice od glave do pete oboroženih in druga na drugo prežečih. Ni čuda, če narodi, ki morajo to neprijetno in nezakrivljeno — „nezadolženo“ ne smemo reči — zapuščino prejemati, nevoljno kličejo: Nil de nobis sine nobis! Brez nas ničesa o nas!

Ali se pa tudi tega lepega gesla stanovitno in dosledno držé, ali ga zvršujejo, če se jim lastna osoda izroči v lastne roke? Morebiti nam kdo zadovoljno pokaže dolgo vrsto ljudskih zastopništev, slavnih delegacij, državnih in deželnih zborov, okrajnih in srenjskih zastopov, morebiti celo kmetijskih in obrtnijskih zbornic, šolskih odborov itd., in nam ponosno kima: Dá, nič več se ne godi v ljudskih zadevah brez ljudstva! Iz srca radi vsakemu prepuščamo zadovoljnost in ponos „novoerarični“, komur to

v naših nezadovoljnih in nehvaležnih časih veselje dela; a zase mirno, neodvisno „navzgor“ in „navzdol“ preiskujemo dalje.

O državnem zboru govoriti in naštevati mu njegove pomanjkljivosti, bi bilo nevarno: česka opozicijska žurnalistika in letos zaradi enacih „hudodelstev“ po Českem in Moravskem pripeti, tudi v naši bližini toženi in preiskavani duhovniki nam kažejo, kako je državni zbor v časih pri naših — državnih pravdnikih. Da pa državni zbor pri vsem prisiljenem svojem spoštovanju ni to, kar bi imel biti, to smemo drzno in brezplačno izreči: pričale nam bodo — da ne omenjamo družega — to prazni, neposedeni naslonjači slavne drž. zbornice in — si hi tacuerint, ministri clamabant — naši ministri sami, ki si neki toliko glavo belijo, da bi izbrisali to hibo iz državne kronike in spravili naše „svoje glavne“ brate Čeha v oglašeno lesenačo pred Škotskimi vrati na Dunaji, kar bi se potem imenovalo — česko pomirenje. Kako je z našimi deželnimi zbori, in koliko se v njih ustreza ljudskim željam in potrebam, imeli bomo v kratkem priliko obsirneje opisovati, saj ne bo dolgo več, da pridejo naši deželni zbori — deželne davke pobirati, če bo slo namreč po volji vladini. Če bi pa tudi pri teh kakor tudi pri okrajnih in srenjskih zborih itd. bilo formalno in teoretično vse v najlepšem redu, ko bi bilo v državnih in deželnih zborih z delokrogom posameznim deželam in narodom prikladnim ljudstvo v dostojnem številu in po djanskih razmerah zastopano, in si smelo izbirati svoje zaupne može brez nasilstva ali drugih bolj ali menj dovoljenih sredstev vladinih, dajalo bi ljudstvo, ko bi le pri volitvah za te zборе in zbornice ostalo in bilo z njimi od ljudske strani vse končano, vso svojo samostalnost, svojo srečo in nesrečo vsaj za volilni rok, t. j. za 3 ali 6 let iz svojih lastnih rok in oči pa v roke in na dobro voljo dostokrat premenljivih, ali vsaj nevsemogočnih in vsevedočih mož, katerim bi se znalo pri vsi blagi nameri in poštenosti vendar le včasih kaj človeškega primeriti, če bi bili tudi namesto na kacam vseučilišči nekoliko kurzov o narodnem gospodarstvu in državno-pravnih vednostih ter modrostih absolvirali pri vredništvu goriškega tednika in imeli svoja spričevala „zrelosti“ z zavihanimi ušesci od njega v žepih.

Ko bi ljudstvo z volitvijo vse opravilo, a potem ne imelo nobene pravice ali pa volje dalje se pečati s svojo osodo, bila bi to velika nespretnost tudi za vsakterega poslanca, ki hoče le v

Listek.

Družba sv. Mohora.

I.

Sloveči nemški modrijan Kant je sedeval v svoji učenjaški izbi oddaljen od tujega zunanjega sveta ter mislil in skladal svojo filozofično sistemo. Pri svojem premišljevanji pak je zrl skozi okno vedno v eno in isto piko stare mogočne trdnjave in se je tega navadil tako, da pisati ni mogel, ako ni tjkaj očesa obračal. Ker je mož mnoga leta ždel nad svojim delom, prigrdi se, da nekaj dreves na dvorišči vzraste na visovlje, košato se razšopiri in učenjaku stari navduševalni pogled na trdnjavo zapre. Uhugi stari Kant ni bil več miren, ni mogel več pisati in prizadeval si je tako dolgo, da je razkošetičena drevesa odpravil in zopet pogled odprt imel na staro trdnjavo.

Blagovoljni slov. bralec naj mi ne zameri, da se te — tudi svojo humoristično stran imajoče anekdote domislím, ko imam popolnoma resno in važno stvar pred očmi, namreč: naše narodno prizadevanje in — delovanje družbe sv. Mohora. Našli so se bili v 16. veku med Slovenci možje, ki so uprli oči v narod in to jih je navdušilo, da so jeli misliti in delati zanj, za njegovo omiko in za napredek, kakor so si ga oni po svojem preverjenji za najboljšega mislili. A že njim, še bolj pa nastopnikom za njimi je prekrilo pogled košato drevo zaspanosti, nevednosti, mrtvosti. V tem so delali sami za sebe in za svoje koristi, ali če so delali tudi za narod, bilo je to delo nedostavno, ker niso spregledali pravih potreb njegovih. Še le v novejšem času so jeli najboljši sinovi narodovi odstranjati zaslonbe in zapreke, kaže se svit in vsi smo edini v enem geslu: narodna omika! Kajti, kako bi drugače imenovali, kar želimo, kar hočemo doseči, za kar delamo, če ne izobraženje našega ljudstva in po izobraženji pot do duševnega in materijalnega blagostanja, do slobodne in srečne prihodnosti našega naroda.

Naš narod bere. Deset tisoč in štiristo petdeset udov šteje

družba sv. Mohora, ki si je nalogo postavila, izdajati in širiti knjige za prosto slovensko ljudstvo. Deset tisoč! Ta številka nam jasno priča, da naš narod čuti potrebo po dušni hrani in po omiki. S to številko lahko ponosno stopimo pred tiste naše niže in više nasprotnike, kateri nas Slovence po svetu razvpijajo in grdé, našemu narodu odrekajo zmožnost izobraževati se, ter svet preveriti hoté, da je narodu naše narodno prizadevanje tuje, da jezik, ki ga pišemo ni narodov jezik itd. To število je za domoljuba veselo tolažilo, da zrnje ki ga s trudom in v vrdnih zaprekah seje, pada na rodovita tla; to število mora biti za vsacega slov. pisatelja spodbuja in veselje do delavnosti. Kaj pač more več plačilo biti vsacemu učitelju, če ni to, da ne govori zastoj, da ne uči brez učencev!

Slovenci nimamo plemstva, in skoro bi djali — iz malimi izjemami — nimamo še meščanstva. Ono število pa nam kaže, da imamo narod, narod v vsej prvotni dušni zdravosti in kreposti. Če se pomisli, da dozdaj nismo imeli narodnih ljudskih šol, ali da niso bile, kar smo jih imeli, v največtočejem stanju, da so toraj naši odrasli prosti kmetijski ljudje po večem samouki bralci; če se pregleda kako je v malo letih naglo in progresivno naraščalo število prejemnikov družbinih knjig: snemo po zboljšani in pomnoženi narodnih šol, po večem raznanjenji obstanka te družbe upati, da bodo te že zdaj vesele razmere še veselejšo podobo dobile. Že zdaj pak smemo reči: malo nas je, pa prišli smo v kratki dobi, kar se je narodno gibanje pri nas počelo, že tako daleč, kakor marsikter stareji narod ni prišel, storilo se je za ljudsko omiko toliko kakor ne povsod, koder se ravno „kultura“ povdarja in pri nas Slovanih barbarstvo domišlja. Če pri nas, ki nas je — odštevši izgubljene benoćanske in tiste Slovence, ki so na meji ali v sredini do zdaj za narodno reč še izgubljeni — nekaj čez milijon, popularno pisana (natoroznanska knjiga pride koj po natisu v 10 000 iztisih med narod (v 4 letih bomo videli 20.000 prejemnikov!), morali bi Nemci, katerih je 50 milijonov, svoje popularne knjige razširjati v 500.000 in premislé, da pri Nemcih že od Lutrovih časov semkaj pišejo za narod, morala bi se to število vsaj podvojiti. Ali je to tako?! Menim da ne.

zvezi in soglasji s svojimi volilci delati, z njimi v vedni dotiki in sporazumljeni ostati, kteremu je želja narodova edino povelje, njegove potrebe edino vodilo, in zavest, da je tem vstrezal po naj bolji moči, ali pa se častnemu in vzvišenemu poslu odpovedal, ko bi jim več ustrezati ne mogel ali ne hotel, edini ponos. —

Primorske gimnazije, njih jednakopravnost in italijanske zahteve.

Iz Primorskega. 28. maja. L. K.

(Dalje.)

Sledeči pregled naj kaže, kako in koliko ur sta se primorska narodna jezika — slovanski in italijanski — na Primorskih gimnazijah podučevala zadnje šolsko leto (1867).

Gimnazije	Slovanščina se je podučevala za						Italijanščina se je podučevala za							
	Slovane		tujce		vse skup		Italijane		tujce		učitelji			
	razr.	ure	razr.	ure	razr.	ure	razr.	ure	razr.	ure	redni	nered.		
Goriška gim.	8	16	1	2	—	—	1	—	8	16	3	6	1	—
Tržaška državna	—	—	—	—	3	6	—	1	8	24	—	—	2	—
" mestna	—	—	—	—	—	—	—	—	8	20	—	—	1	—
Koperska gim.	—	—	—	—	4	8	—	1	8	24	—	—	1	—
Pazenska gim.	2	4	—	—	—	—	—	1	4	8	—	—	—	1
skp.	20	—	—	—	—	—	1	3	—	92	—	—	5	1

Tudi to kazalo se samo tolmači; treba je le dotične ure in učitelje med seboj primerjati. Samo goriška gimnazija je vsaj nekoliko zadostovala potrebam narodnega jezika, če mu prav še ni bilo toliko ur določenih, kolikor mu jih osnovni načrt pršteva (18 ur na teden). Tu se ne bom nad tem spodikal, da se je italijanščina za tujce (Slovence in Nemce) podučevala v treh posebnih razredih, slovanščina pa le v enem, kajti ne poznam dotičnih vzrokov, zakaj so se ti posebni slovenski razredi v poprejšnjih letih opravljali, lansko leto pa opustili. Morebiti se za zasramovano slovanščino ni dosti dijakov oglasilo?

Med drugimi gimnazijami ima le Pazenska še dva posebna razreda, v kterih se slovanščina po 2 uri na teden podučuje. Nemogoče je ondešnjim dijakom vsaj nekoliko izuriti se v materinem jeziku, ker se vedno dijaki 1. in 2. gimnazijskega razreda skupaj podučujejo, eni iz 3. in 4. pa skupaj v drugem razredu. Enim stara stvar vedno preseda, ker jo poslušajo po dve leti. Pa kaka krivica, ne gledé na ravno omenjeno, se godi Slovanom, kterim se ne ponuja prilika izuriti se v lastnem jeziku; vsi pa so prisiljeni učiti se z Italijani vred italijanščine v zapovedanih 4 razredih 8 ur na teden! Pri tej uravnavi se mora slednji Istovski Slovan poitalijančiti, kajti one 4 uborne ure s prežvekanom tvarino mu nikakor ne zbudé ali ne ohranijo slovenske zavesti, tem manj če se še zunaj šole navzema florentinskega duha, ki po Pazenskih ulicah veje.

Še slabše je na Tržaški državni in ondešnji mestni pa na c. kr. Koperski gimnaziji. Na Tržaški italijanski gimnaziji vsa leta od njene vstanovitve sem o poduku slovanščine ni ne duha ne sluha. In vendar je bilo med učenci vsako leto nekaj očitno priznanih Slovanov; gotovo bi ta učilnica zdržana z italijanskimi in slovenskimi dnarji še mnogo več slovenskih dijakov dobila, ko bi le primerno poskrbela za slovenski jezik.

Ako pa smemo po primerjanji tega našega mnogo obetajočega začetka z vspedom enacih starejih prizadevanj drugega nam tujega naroda ponosni biti, ako se smemo veseliti, da v tem obziru najizobraženeji slovenski narod, Čehe, vidno dohajamo, in upamo, da pride za naš narod po tej poti z večjo politično zrelostjo tudi materijalno blagostanje; mora nas žalost obhajati, če pogledamo k svojim najbližnjim jugoslovanskim bratom. Kakor so Hrvatje prej imeli streho nego temelj narodnega poslopja, kakor so več storili za akademijo in vpeljavo jezika v više urade, nego pa za razširjevanje ljudske omike, tako smo mi, to se vé da tudi zunanje prisiljeni, jeli zidati od spodaj, v narodu. In mislimo, da nam to nikakor ne bode na škodo. Zatoraj pa moramo vedno in vedno svojim jugoslovanskim bratom enako postopanje priporočati, da najde čas, ki nas bo zedinil, narod na enaki stopinji izobraženja. Kakor so pri nas rodoljubni duhovniki po deželi največ storili za razširjenje teh knjig, tako so na Hrvaškem in Srbskem, kakor se nam vidi, popi veliko grešili in opustili. Pričakujemo, da bo mlajši izobraženejši svet tudi v tej reči več storil. Kajti, knj pomaga navidezno narodna birokracija, odvisno služabništvo in višemu ukazu vedno pokorno plemstvo, ako ni samostalnega omikanega prostega ljudstva, o tem gotovo ve povedati marsikteri hrvaški domoljub.

Kakoršno mero že yzamemo za razsodbo, ali kritično-vednostno, ali tudi težka pravila pravega popularnega pisanja, ne bomo mogli trditi, da je bilo vse izvrstno in vse primerno, kar je družba sv. Mohorja izdala. S tem nočemo grajati, kajti tirjati se ne more pri nobenem začetku popolnosti; dobro je, če se med blagom tretjina najde, ki je našim potrebam primerna in je seme, iz kterega dober sad obrodi. To pa je vidno. Da narodu knjige ustrezajo, kaže naraščanje prejemnikov od leta do leta po tisočih. Pa ko bi tudi slabe bile, kakor niso, moramo veseli biti, da so naši ljudje začeli brati. Skrb naj bo vsim Slovincem, kterim so zmožnosti dane, da bode družba, najvažnejši zavod za naš narod, imela knjig in spisov na zbiranje in da bode tako procvetala narodu na korist in čast.

O letošnjih knjigah v naslednjem članku.

Na Tržaški državni in Koperski gimnaziji se je slovanščina tudi jako malo in čudno podučevala. Ne mislim tukaj iznova tožiti nad deloma že omenjenimi napakami, ampak le poprašam vladne in nevladne šolnike: „ali je mogoče slovanščino vspešno podučevati v 4 razredih (na Koperski gimnaziji: 8 ur na teden) ali celo v treh (na Tržaški; 6 ur na teden), v ktere zahajajo rojeni Slovani in tujci: Italijani in Nemci? Ti morajo začeti z a, b, c, oni se pa nasmehlujejo. Kako bi se Slovani v teh razredih izobraževali in v materinem jeziku urili; nehoté se jim mora zdehati.

Kdor bi mi dokazal, da je pri taki uborni uravnavi mogoče tujcem naučiti se slovanskega jezika in Slovanom se v njem izuriti, dobi velik pehar debelih isterskih lešnikov. Vlada, za nas Slovane preskrbljiva je blezo o tem popolnoma prepričana, zato daje na Koperski gimnaziji italijanskim dijakom, ki mislijo uradniki in duhovniki v Istri postati, štipendije iz cerkvenega zavoda in iz državne blagajnice. Ti štipendisti so potem primorani v omenjenih razredih se slovanščine učiti. To so mi glavice, ki se deželnega jezika tako dobro naučé, da med Slovani lahko v cerkvi in v uradu službo opravljajo! Pa pred ko ne dotični štipendisti dobro vedo, da vlada pri nastavljanji svojih uradnikov po vsem pred praša, kakor po znanji slovanskega jezika. K večemu sama sebe slepi ali jo pa drugi slepi v prošnjih stavlja, da se slovanščine uče. Ta „učé“, „učé“ se vedno ponavlja ne samo po Primorskem ampak po vsem slovenskem svetu; in vendar ni o jednem uradniku tujcu še nisem slišal, da se bi bil slovanskega jezika tudi naučil ne samo učil. Ko se bodo slovanskega jezika dobro privadili, potem še le naj pridejo po naših pokrajinah kruha iskat. Potem gotovo ne bomo zoper njih pristanost na pomoč klical onega papirnatega §. 19!

Ali mi je treba k temu še pristavljati, da se na rečenih gimnazijah slovanščina kakor nepotreben prost predmet podučuje tiste dni in popoldne ko drugi dijaki počivajo. Ali je mogoče vedno učiti, če se nikakor ne kaznuje dijaki, ki prenemarno prihajajo k poduku slovanskega jezika? Ali se je nadjati posebne marljivosti, če red iz slovanščine v spričevalu nima nikakoršne veljave itd. Kako je mogoče učitelju slovanščine pri takih dejanskih razmerah vzdržati potrebno rednost, zlasti potem, če ravnatelj kakor se je zadnjič na Koperski gimnaziji zgodilo, javno okličé ministerski ukaz, po kterem preslab red iz slovanskega jezika nima nikakoršnega upliva pri določenju glavitnega reda („la nota di progresso in questo ramo d'insegnamento non a da influire . . nella determinazione della classe complessiva — nel caso d'esito sfavorevole“). Neverjetno, ko bi pribitega ukaza ne bil videl z lastnimi očmi!

Ali je, vprašam dalje, pri tej vravnavi uk in njegov vspah le nekoliko primeren namenu in zahtevam osnovnega učnega načrta. Dobro in pravilno brati in govoriti in gladko pisati materini jezik brez vseh slovničnih in pravopisnih napak, naloga osnovni načrt v prvi vrsti poduku materinega jezika izuriti je tudi treba mlade dijake v raznih oblikah opraviških pisem in po malo začeti njih okus likati. Dijaki se morajo na zgornji gimnaziji, tirja taisti načrt, naučiti lastne misli pismeno in ustno izrazovati z gladkimi in lepo razstavljenimi besedami. Seznanijo naj se s zgodovino dotičnega slovanstva in z najimenitnejšimi njegovimi izdelki s posebnim ozirom na njih zgodovinsko važnost pa lepoznavsko vrednost; pri teh izbranih izgledih naj se tudi obravnava teorija oblik glavnih umetnijskih del v zvezani in nezvezani besedi. Še desetina zahtev slovesno potrjenega učnega načrta se gledé na slovanščino ne spolnuje na Primorskih gimnazijah. Slednja vravnava mu tudi nikakor zadostovati ne more.

Ni čuda, če slovanski duh zamira pri slovanskih dijakih ali se pa nikakor ali primerno ne razvija po naravni poti. Tem menj se more razvijati, ker ga tujščina silno mori. Razen Goriške gimnazije, kjer se Slovenci italijanskega jezika v treh prostih razredih znajo učiti, se Slovani po vseh drugih Primorskih gimnazijah morajo brezizjemno že v prvi šoli učiti z Italijani vred italijanščine kot zapovedanega predmeta. Gorje mu, kdor bi vjel dvojko ali trojko: kljuka zalša tudi glavo njegovega spričevala! Dotične ure, italijanščini namenjene, so med druge ure lepo razstavljene in redni učitelji jih redno opravljajo. Slovani se po 8 ali 20 ali celo 24 ur na teden morajo mučiti s tujo italijanščino, se morajo brez namena in pomena celo na pamet učiti predolge odstavke iz Dantove komedije in drugih pesnikov pesmi ali morajo celo molče poslušati, kako kak prenapet ali pa neveden in zarobljen italijanski profesor graja in črni s sirovimi besedami mu neznanu slovanščino!

Vseh teh muk in nadlog so rešeni Italijani. Celó tisti italijanski dijaki, ki bi se slovanskega jezika radi naučili, pri sedanji vravnavi še primerne prilike nimajo, se ga res vspešno učiti! Tu mi ni treba z nova podarjati, da ste Tržaška mestna in Koperska gimnazija popolnoma italijanski, da se na Koperski vsled zadnjega ministerskega ukaza še nemščina kot redni predmet več ne uči (in esecuzione della aliena 19 della legge fondamentale dello stato ²¹/₁₂ 1867 sui diritti generali dei cittadini . . . dichiarato abolite . . .). Zakaj vendar taisti ministerski ukaz z ozirom na taiste postavbe tudi za Slovane veljavne nam ni priklonil najmanjše koristi? Saj bi bil vendar lahko razen enega predmeta uborni slovanščini priznal v vsakem razredu po 3 ure na teden, ker so ure odstranjene nemščine (po 5 in 4 na teden v vsakem razredu odletele)? Zakaj Slovanom z nova zapoveduje, da se morajo poitalijančiti? zakaj jim očitno kličé, da nauk slovanskega jezika nima nikakega upliva do spričevala? itd. Saj je slovanščina vendar še z veliko večjo pravico la lingua del paese, ker jo štiri petine vseh isterskih prebivalcev govore! Enakih drugih pristranskih razmer, ustanovljenih po vladi, ktero goriška „Domovina“ pri sledni še tako neugodni priliki za nepristransko in Slovanom pravično razklicuje, tukaj ne bom več našteval, tem menj, ker sem jih že pri Goriški gimnaziji omenil. (D. d.)

Dopisi.

V Gradci. D—ov 20. jun. [Izv. dop.] — Prebiraje Vaše liste, nahajam dopise iz raznih domačih pokrajin in tujih mest, kjer bivajo Slovani, le od nas, iz Gradca ni skoro nikoli nič brati, kakor da nima Gradec ne enega slovenskega srca med svojimi prebivalci, češ, da je res skozi in skozi tako nemški, o kakoršnjem sanjajo tukajšnji politikarji; dovolite tedaj, da tudi jaz kaj sporočim!

Grško vseučilišče šteje lepo število slovenskih študentov, samih Slovencev je nad sto. Da to število ni tako očitno, krivo je, ker se mnogo Slovencev pomeša in pogubi med svojimi nemškimi tovarši in tako postanejo indiferentni v narodnem oziru; mnogo jih v lastno sramoto svojo narodnost celo zataji, večina pa je vendar verna svoji slovenski domovini. V kakih razmerah so ti z ošabnimi domačini, o tem kar ne govorim, preveč bi moral tožiti, samo to naj povem, da nam le premnogokrat oponašajo, da smo tuji, gostje, ki moramo biti veseli, da smemo biti tu. S tem nam jasno povedo, naj plešemo, kakor nam oni piskajo. Da je to, če tudi žalostna, vendar le gola resnica, skusil je vsak Slovan, ki se je le kaj časa šolal na tukajšnjem vseučilišču, največi dokaz svoje tolerance pa so nam hoteli dati letos, ko se je akademični „leseverein“ ustanovljal. Nemci so od nekajdaj vaju tako ravnali s tuji, in naj si bode z najbližimi sosedi. Le z Lahji je druga. Njih število, ako še enkrat toliko povem, kolikor jih je, še eden ne pride na vsak prst. Iz strahu, da ne bi pobegnoli, dajejo se jim vendar pravice, koje jim pač smemo zavidati. Iz teh razlogov in pa prepričani, kolika potreba je, da se nam vendar enkrat v šole in urade vpelje slovenski jezik, zbrali so se 9. dan tega meseca vsi narodni slovenski dijaki in enoglasno sklenili napraviti peticijo na visoko ministerstvo, naj nam 1. vpelje slovenski jezik v vse niže in srednje šole, 2. dopolni vseučilišče v Zagrebu, 3. napravi pravniška akademija v Ljubljani. Da smemo, moremo in — ako neče slovenski narod s časom sam nad seboj izdajalec biti — moramo tirjati, da nam vlada izpolni te tri točke naših zahtevanj, ne bom v tem kratkem dopisu natančneje razlagal, zaprvo se je v tej reči že mnogo govorilo in pisalo, drugič smo sklenili o teh zadevah v svojem času znova razpravljati. Toliko pa smo prepričani, da, ako ves slovenski narod ne povzdigne svojega glasu in tirja, kar smé tirjati, ostali bodemo zmerom pri prazni skledi, kakor smo dosedaj. Kedar potrebuje država od svojih narodov žrtev, takrat smo Slovenci enakorodni z Madjari in Nemci, zakaj ne bi bili tudi takrat, kedar mi kaj potrebujemo, temveč, ker so naše želje skozi in skozi pravične in natorne. Kar slovenski pregovor pravi: molčec jezik in stoječ mlin nikoli ne delata dobička. O resnici tega pregovora smo se v Avstriji že premnogokrat prepričali, prepričali smo se pa tudi, da se na svoje sedanje zastopnike v državnem zboru več ne moremo zanašati; na noge tedaj slovenska dijaška mladež! Tebe ta reč najbliže tiče in po tebi blagra in sreče vse domovine. Avgusta meseca letošnje počitnice se snide dijaški zbor v Ljubljani, tjakaj ste povabljeni slovenski dijaki vseh avstrijskih vseučilišč in odhodniki vseh gimnazij. Dan, kdaj se bode zborovalo, naznani se v kratkem času po slovenskih časopisih. Pa zbor bode natančneje v svojih obravnava razjasnil razloge svojega shoda in potlej podal ministertvu dotično svojo prošnjo. Preverjeni smo, da je ta reč tako važna in za našo boljšo bodočnost tolicege pomena, da ne izostane naših dijakov nihče, kdor čuti slovensko kri v svojih žilah. Vi pa, slovenski narodnjaki in veljaki stareje korenine, na Vas se obračamo, da nam podaste svoje roke in pomagajte z modrim svetom in djanjem! Vi ste težavno delo v domačem vinogradu pričeli, naša naloga je, da ga nadaljujemo, in če hočete, da bode imel Vaš trud kaj prida sadu, treba da si zgodaj podamo roke in se združenimi močmi odstranimo vse overe, ki nam zapirajo pot do našega namena v blagor domovine. Sloga jači, nesloga tlači.

Od Savine 19. jun. [Izv. dop.] (Slovenska reč je rešena!) Veselite se Slovenci! Kakor so Kranjci dobili nov abecednik, smo mi dobili onkraj Laškega trga slovensko-nemško tablo nad pisarnico občine sv. Kristofa. Kaj še hočemo več zahtevati? Pisari se sicer znotraj po navadi vse po nemški, toda od zunaj pisarnice visi črna tabla, na kateri je z belimi črkami napisano: „Občinska pisarnica sv. Kristofa. Gemeindeamt St. Christof“. Glejte, toliko smo že dosegli pri pisarnicah! Pa brez šale! Vendar je nek napredek, kterega še pri privatnih hišah ne nahajamo. Zakaj? Poslušajte dalje! Nekaj stopinj naprej od te pisarnice je gostilnica, starodavna slovenska gostilnica, ki je dosedaj brez napisa živela; sedaj pa visi nad vrati kazalo, na katerem je na obeh straneh zapisano: „Gasthaus zur Brücke“; „Gasthaus zur Brücke!“ Glejte enakopravnost! Nek nemšk kulturonošec je pošteno slovensko krčmarico tako prestrašil, da si ni upala saj na eni strani slovenskega napisa napraviti. Pokarali smo krčmarico kolikor mogoče zavoljo njene bojezljivosti; toda vse to ne pomaga nič! Taki pač smo mi Slovenci; zmiraj še boječi kakor šiba na vodi! Kedar bomo pokazali svetu, da se ne sramujemo svojega materinega jezika?

V Tratu. A. M. [Izv. dop.] (Stare in nove laške demonstracije in laži. III. list.) Človek bi bil mislil, da bo s krvavim tepežem v ponedeljek po noči vse umirjeno. Nikakor ne. Italijanska razdraženost, skrivno in očitno hujskanje italijanske drhali proti Slovincem se množi od ure do ure. Silno je moralo gristi ostudno drhal posebno pa njih skrivne podpihače, da niso mogli doseči svojih krvoločnih namenov. Zato se podpihači podkupljeni drhali za geslo zapisali: Križajte Slovence! Morte agli Schiavi! In lovili in napadli so v terek in sredo okoličane kakor tiste daljne kraške Slovence, ki o vsej napetosti in umetno napravljeni razdraženosti še besedice niso slišali in brez strahu po raznih opravilih v mesto dohajali. In vse to se je godilo pri belem dnevu od jutra do večera. Kjer so le kacega posameznega ali vsaj le malo množico okoličanov naleteli, neusmiljeno so ga zdelali, če mu ni bilo mogoče ubežati. Tako sem videl počasnega častljivega starčka napadati in nikdo ga ni branil, dokler si ostudni Italijani niso nad njim svojega srca ohladili.

Kak krik in vik, ko so napeteži iz debelo tiskanega poziva pozvedeli, da okoličani vsaj začasno ne bodo več mesta stražili. Potem takem sta bila c. k. policija in pa c. k. vojaštvo za mir in red v mestu odgovorna. Pa ravno pri tej priliki se iznova očitno pokaže, kam da meri italijanska razuzdanost; očitno se je tudi pokazalo, da je ona drhal že vso oblast bila nase potegnila, da je smela razsajati prav po svoji volji. Tako napade ob 6. polne (14./7.) na velikem trgu sredi policajev z nasajenimi bodali na puškah, celo policijskega ravnatelja c. k. dvornega svetovalca g. Krausa. Nek predrznež ga mahne s težko roko črez klobuk. Ne zagovarljivo pa je, kar se je v terek popoldan na „velikem trgu“ (Piazza grande) godilo. Tu ne mislim na ves hruš in vrišč, na vpitje proti Bachu in ne vem proti koncu vse, ampak na krvave pretepe. Mestni župan, c. k. policija kakor tudi najviša vojaška oblast so že o poldan vedeli, da naj se vsaj začasno odstranijo stražniki okoličani. Njih dolžnost, njih neobhodna dolžnost, pravim, je bila, okoličanom o prave času naznaniti, da ni treba več na stražo hoditi, dokler jih z nova ne pokličejo. Časa so rečene oblasti dostj imele — kakih 5 do 6 ur, tako da bi dva človeka bila lahko ne le po vseh okoličnih vaseh, ampak v vsaki hiši znala stražnikom odpovedati. Pa neka nerazjasnena nemarnost, ki se nikakor razgovarjati ne da, je vse to opustila. Tisti okoličani, kateri niso o prave času, po politiki pozvedeli, da jim je straža začasno odzeta in c. k. vojakom in c. k. policiji izročena, pridejo po stari navadi v mesto pred svojo zbralnico ali orožnico na velikem trgu orožja iskat. Neštevilna množica podkurjenih Italijanov jih je tu čakala. Pred orožnico jim pravijo: Danes ni nič, poberite se domu! Na to plane drhal črez nje. Na vse strani se okoličani razkropé, da bi laže utekli. Srečen, kterega so brže noge odnesle! Tri so pa na tla pobili in jih tako neusmiljeno pretepli, da so jih morali strani nesti. Od enega sem slišal, da je umrl.

Živi Bog! ali to ni hušje kakor na Turškem. Okoličani stražniki so pri svojem opravilu vojaki, ne le pod vojaško oblastjo, ampak mislim tudi pod vojaško c. k. varnostjo. Tu jih pa neopravičljiva nemarnost pusti sredi mesta priti, potem pa neusmiljeno pretepati od tiste podštantane drhali, katero italijanski list „Cittadino“ imenuje omikano in vljudno, mirno in nenevarno ter postavom udano!! Okoličani verni udani svoji dolžnosti si še življenja niso zvesti, kedar so pripravljani to storiti, kar se od njih tirja! Kdo bo to nemarnost naših očitnih mestnih in c. k. oblasti tožil? kdo jo bi se zagovarjati upal?! Tepli in klali so nebrožene okoličane, ki niso le žale besede rekli zbranim Italijanom pri svitem solncu pred hišo c. k. namestnika vpričo c. k. glavne straže, ki je med znanima topovama semtertje korakala. Pravica kje si? Kje so bile one oblasti, ki so opoldan po očitnih pozivih prevzele na više povelje dolžnost, za red in varnost mesta in vseh državljanzov skrbeti? Ali mi je treba še drugih vprašanj staviti pri tej prežalostni dogodbi.

Med onimi mertvimi (mnogo jih zagotovo trdi, da jih je 5) je pa Italijanska klika zbrala nekega A. Parisi za narodnega mučenika! V sredo opoldan so prilepljali mrvaške listke po vseh oglih in zidovih, po vseh stolpih. Na kupe so jih razposlali v kavarne in prodajalnice in še med ljudi po ulicah delili. Kako razaljivi in razkačljivi so bili ti listki napravljeni! Tiskar dotični klikli ni hotel tiskati besede „assassinato“ („zavravno umorjen“), ampak je pustil prazen prostor kjer navadno „morto“ („umerl“) stoji ter nekdo na vseh listih s črnimol zapiše „assassinato“ prej ko so listke na zide prilepili!

Našuntani ljudje so potem še s svinčnikom na nje napisavali še bolj razkačljive besede kakor „massacrato dalle guardie territoriali, dai briganti, itd. Ne morebiti samo na enem ali dveh, ampak ogledal sem nalašč več kakor sto listkov in na raznih straneh mesta, ter povsodi dobim iste podpihujoče razaljive in še mnogo hušje besede napisane, kar očitno kaže kako sistematično italijanska klika draži meščane na Slovence. In vendar kako ostudne laži se o naših stražnikih z ozirom na ta listek po svetu trosijo. Kdo bi spričal, da so ga okoličani v veliki gneči usmrtili. Uradna preiskava (raztelesba) je jako verjetno storila, da ga orožje okoličnih stražnikov ni umorilo. To se nekoliko tudi priznava v telegramu, ki ga je podžupan Baseggio poslal dunajskim listom. Ti dunajski listi — „Wien. Ztg.“, stara in nova Presse — so prinesli telegrame in dopise, kateri so italijansko hinavstvo in zlobnost pri tej krvavi borbi naravnost odkrili bili. Slednji vé, da ti listovi niso Slovincem ravno prijazni in vendar se drzne dr. Baseggio prečudno popravo poslati, kakor da bi bila resnica že popolnoma dognana, pa poslej več o Basegiovih telegramih. Toda ne odbijajmo še dalje teh italijanskih laži, ki jih je skrivna klika le skovala, da bi tem laže svojo drhal zoper Slovence rabila. Gotovo je le to, da Parisi je mrtev; so ga li v veliki krvavi gneči ti ali oni usmrtili, to se bo težko da kterikrat natanko dognalo; prav nespametno da ne rečem puntarsko pa je, koga zarad tega krivčiti in mu strašno žugati. C. k. vojaki, okolični stražniki in c. k. policaji so le storili, kar so jim drugi ukazali.

Prekanjeni namen skrivne italijanske klike je tudi razupiti ga za nedolžnega mučenika. Nekteri celo pravijo, da je mladenič imel 2 revolverja pri sebi; pa za to bi težko vedel kdo resnico dognati, ravno tako malo kakor nasprotno, da nikoli ni imel orožja v rokah. To je gotovo, da k ravsu je prišel in da je tam z drugo množico do 12. po noči čakal.

Po vsem tem pa vprašam mestne in cesarske oblasti Tržaške: Ali je postavno, take listke na zidovih pritiskovati? Ne mislim tu na to kazni vredno nerednost, da niso (vsaj?) od policije imeli potrebnega privoljenja jih nalepiti, tudi ne na drugo čezpostavno nerednost, da vsa na oglih prilepljena naznanila morajo kolek imeti, ampak kako se drzne italijanska klika pričati policijskih in državnih oblasti ob opoldanskem solncu s tako grdimi napismi Slovence žaliti in Italijansko drhal zoper nje očitno hujskati? Ali niso bile dotične mestne in c. k. oblasti dolžne teh listkov brž z zidov potrgati, in one razdraževce, ki so jih nalepljali, prijeti in kaznovati? Ker se pa to ne enemu ni zgodilo, ker so listki celi božji popoldan prilepljeni bili, in nemogredočo množico motili, prašam dalje: ali je ravnanje dotičnih oblasti bilo postavno? Kdo bi pri tej nezasišani nemarnosti, pri tem prečudnem postopanju ne mislil, da je rovarska drhal dotičnim oblastim vso moč iz roke izulila, da je ona brez najmanjših ovir po vsem mestu gospodovala in razsajala.

Zato preganjanje in napadanje okoličanov, ki so po opravih v mesto prišli; zato še nove laži, ki so italijansko drhal še bolj podkurovale in njih rovarko početje vsaj na videz opravičevale. Tu pa tam zaženo vek, tega in tega meščana so v okolici ubili, ali vsaj na pol usmrtili. Ko so ga zdravega zagledali, je moral drugi za živega mrtve biti. Imena za te zvičajne laži bi vedel navesti. Kdor naše čvrste poštene okoličane pozna, se mu bo to precej le ostudna laž zdela, ker oni kakor Slovani sploh nimajo tiste grde razvade Italijanske drhali v Trstu, ki zaradi slepe razdraženosti in strastnega maščevanja mirne ljudi napada, prepeja in kolje. Le enega Italijana ne morajo pokazati, da bi mu bili naši okoličani kaj žalega storili; še razaljavih psovek ne poznajo, da bi ž njimi Italijane dražili, kakor Italijanska drhal poštene in krepke okoličane zmerja z grdimi „baucoli“. Skrivne italijanske klike ostudne laži so se tudi očitno pokazale, ko je nek krčmar (blezo državljani Italijanskega kraljestva, vsaj je iz Italije sem prišel) iz sv. Jerneja (pred Miramarom) prišel v Trst, ker se je tam ali po pravici ali po krivici bal za svojo varnost. To je gotovo, da ga že mnogo mnogo mesecev kmetje kaj pisano gledajo, ker ga za Italijenisima sumničijo. Že lansko leto so ga pred c. kr. sodnijo zaradi tega tožili in zahtevali, da naj ga sodnija spravi iz njihove okolice. Tačas je sodnija še vse polepšala in kmete pomirila. Sedaj je pa prostovoljno v prevelikih nespametnih skrbeh za svoje življenje vas zapustil in v Trst prišel. Ali je on sam glas zatrosil ali so skrivni podpihači to storili, da so ga sv. Jernejčani napadli, mu vse pobili in razsuli in ga do pol mrtvega stepli itd. Bog sam zna. Vse je gola ostudna laž! (D. d.)

V Belemgradu, 18/6. julija. — Poljčan. — [Izv. dop.] Prvo sodno obravnavanje o ubojstvu knjeza Mihajla se je moralo odložiti, ker so takrat obtoženci premalo priznali o zaroti in vsi tajili, da Aleksander Karažoržević ni imel deleža pri zločinu. Drugi dan po prvem obravnavanju pa so pokazali ubijalcu Mariču protest knjeza Aleksandra v „Wandererji“ in drugih nemških listih, kjer knjez imenuje obdolženče proste ubijalce, ki niso ž njim nikakoršne zveze imeli. To je Mariča grozno razsrdilo, da je poprosil komisijo, naj mu da papirja in pero, in je obljubil, da bo vse izpovedal, kar mu je znano. Da je Karažoržević res vpleten v nesrečno stvar, more se soditi tudi iz tega, da ga je Beligradska sodnija po ministerstvu zunanjih zadev pozvala, naj se do 20. t. m. stavi pred sodnijo ali pa pošlje svojega pooblaščenca. Komisijonalno izpraševanje bo menda skoraj dovršeno, tako, da se v četrtek t. m. že lahko prične javna sodba. Vsak zatoženec bo dobil svojega zagovornika.

Od zatoženih so se le včeraj v železja deli svétnika Majstoroviča, ki je bil leta 1864 načelnik zarote proti knježevemu življenju. Pavle Radovanovič je vedel pisati neka pisma Petru Karažorževiću, njegovemu kandidatu za srbski prestol, in njegovi snahi. Dohajal je namreč k njemu nek rojak, kteremu je bil Pavle varuh; s tega pomočjo je pisma pisal in skušal odpisati. Ali pisma so se našla, prišla oblastnijam v roke, in so nove reči na dan spravila. Pavle je hotel tudi stražo podkupiti, da bi ga pustila izbežati, ali straža ga je ovadila.

Za zdaj Vam imam naznaniti le še to novico, da je iz službe izpuščen Beligradski upravitelj (Polizeidirektor) Mihajlo Barlovac. Nanj je že pri skupščini marsiktera grenka beseda doletela, in res je morala biti neizmerna njegova brezskrbnost in nepaznost, da on s svojimi 300 žandarji ni opazil, kar se je godilo sredi mesta in da je „pri srbski kroni“ in „pri Balkanu“, največih gostilnicah beligradskih dozorela zarota; svoje roke in oči je imel povsod, samo tam ne, kjer ga je treba bilo. Na njegovo mesto pride načelnikov pomočnik okrožja Aleksinaškega — nek Tucakovič.

Med predlogi, ktere je skupščina izročila namestništvu, so tudi ti, da se skupščina skliče vsako leto po enkrat, da se vpelje odgovornost ministerska, tako tudi svoboden tisk in porotne sodnije.

Jutri bo tukaj 40 dnevnica (zadušnica) za ranjkim knjezom. Katakalk velja blizo 1000 cekinov; vsa cerkev je črno prepeta, pelo bo pevsko in glediščno društvo.

Politični razgled.

Odgovarjaje hujskanju službenih dunajskih listov in z ozirom na stroge naredbe proti česki pošteni opoziciji piše „Pol.“: „V očigled sedanjemu položaju na Českem se ni trenutek ne ustrašimo pred žuganjem, celo prosimo dunajsko vlado za posadni stan. Mi ne blaznujemo, ne spakujemo se, ne rogamo se, izrazujemo samo čutila, ktere so pri nas zbudile sedanje razmere. Danes imamo „svobodomiselne“ postave, toda nikdar ne vemo, koliko jih smemo rabiti in kaj je med njimi prepovedanega, ne vemo kedaj se njih posluževaje grešimo in kazni zapademo; danes imamo „svoboden tisk“, toda nikdar ne vemo, kedaj se smejo časniki confiskovati, obtožiti in obsoditi, vemo le, da se vse to godi; danes imamo varstvo osebne svobode, toda nikdar ne vemo, kedaj nas smejo beriči iz postelje odpeljati, danes imamo pravico svobodno izrazovati svoje misli, toda nikdar ne vemo, kako daleč smemo segati.“

„Posadni stan ima brezdvobeno predstvo, da je določen in jaseu. Svobodomiselne postave so s kratka odpravljene in vsakdo vé, da se ne sme na nje sklicavati. Posadni stan ne dopušča državljanom nikakoršne dvombe, kako postave razlagati, ker mu je zmerom dobro znano, česa ne sme storiti in kaj opustiti, če noče zapasti vojaški postavi . . . Razen tega nas vodi pri vsem tem še premislek, da je posadno stanje naj skrajneje ostrih sredstev, začetek konca, slednja neplodna doba državnega postopanja, ktero je za nas vsakako samomorno. In dobro bo, če hitro do konca pridemo. Toraj prosimo še enkrat posadnega stanja, sebi na korist in na korist cislajtanski ustavnosti.“

Novih c. k. namestnikov je pričakovati na Dunaji, v Lincu, v Opavi, Trstu in Zadru.

Iz Praga se brzojavlja 21. t. m.: Včeraj se je nabralo tukaj neizmerno veliko ljudstva. Vladini list „Dennik“ se je s srbskim hrusem sezgal, namesto „Politike“ bo zopet izhajala „Corresp.“

Pravnik Miroslav Pacak v Pragi je zločina velezidaje krivega spoznan in obsojen na 5 let sedeža. Drž. pravdnik je svetoval 15 let.

Dežju in slabemu vremenu vkljub se je zbrala 19. t. m. v Strakonici na Českem velika množica ljudstva, tabora vendar niso imeli. Tudi na gori Levin se je zbralo 4000 ljudi. Proti vdeležnikom obeh shodov se je pričelo kazensko postopanje. Govorilo se ni pri nobenem, pač pa se je pelaj pri drugem cesarska pesem.

Iz Olomuca se brzojavlja, da so bili žandarji in vojaki obstopili holmec, na katerem bi se bil imel tabor sniti. Vendar se je zbralo nad 5000 ljudi. Množica je šla k križu, na katerem je bila prepoved nabita in je molila za boljšo prihodnost, da bi zmagalo zgodovinsko pravo, prosila tudi za svoje sovražnike in je navdušeno „slava“ klicala kralju, česki kroni, celokupnosti česko-moravskega naroda, Palackému in Riegerju. Na to se je vse razšlo po vrtu, kjer je ravno kmetijska beseda imela svoj shod. Povsod so se glasile domoljubne pesmi in je vladala velika navdušenost.

Od nekterih strani je čuti, da se deželni zbor česki ne bo sešel, čeravno je z družimi vred sklican; sliši se o neposrednih volitvah za državni zbor. Drugi zopet pripovedujejo, da se bo njegovo veličastvo samo k pričetku deželnega zbora v Prago podalo.

Politična glavarstva na slovenskem Štirskeu bodo tako le sestavljena: Lipnica (dosedanji okraj Lipnica, Arvež, Wildon) Radgona (Radgona Cmurek) Ljutomer (Ljutomer, Gorénja Radgona), Ptuj (Ptuj, Ormuž, Slatina), Maribor, (Maribor, Sv. Lenart, Slov. Bistrica), Celje (Celje, Vransko, Gorénji grad, Jelšovec, Laški trg, Konjice), Brežice (Brežice, Sevnica, Kozje), Lonč Ščavnica Eibiswald).

O tržaskih homatijah se je neki posvetovalo ministersko svetovalstvo in dopisnik „Pol.“ vé pripovedovati, da so se naši glasovi trdeči, da je slovenski živeli na Primorskem popolnoma ravnopazen italijanskemu in da ima zdaj vlade lepo priliko pregrehe prejšnjih let poravnati. Povdarjalo se je med drugim pismo dalmatinskega namestnika gen. Filipoviča, ktero opisuje primorske razmere in agitacijo italijanske prevratne stranke. Če se zdaj vladi oči ne odpro, ni upati, da bi se jej kedaj.

Iz Hrvaškega se povzdigujejo glasovi k delu kličoči. „Zuk.“ dopisnik iz Hrvaške pravi na koncu daljnega sestavka, v katerem opisuje žalostno razpadnost v Hrvaški: Na noge! Dvignimo se in dejamo skupno z drugimi Slovani. Narod je pripravljen hoditi za svojimi „voditelji“, na ktere se zaupno obréča. Skrajni čas! Narod trojedine kraljevine mora pred vsem svetom izreči, kaj si želi in kaj zametuje. Narod mora lažljivo zbadanje kupljenih časnikov odločno zavrniti, sicer je izgubljen! Toraj pogumno in složno!

Službeni listi ne prenehajo v bolj ali manj skrivnostih besedah obetati neko zvezo in prijateljstvo med Prusijo in Avstrijo. Mi smo v zadnjem listu omenili, kako pruski listi to zvezo sodijo.

Brambovski odbor v Pešti je nasvetoval, naj se z malimi spremembami sprejme osnova brambovske postave in dovoli 38.000 novakov.

Iz romunske Erdeljske se piše „Pol.“, da se Romuncem mnogo huje godi, kakor pod Bachovim absolutizmom. 88letnega starčka stolnega prošta Ratiu, 2 profesorja so 10 milj in vrednika romunskega časnika 20 milj daleč pred krvavi sód v Maros-Vásárhely poklicali.

Iz Beligrada se piše: Mati ubijalcev Radovanovičev je hotela s pismi v Beligrad prestopiti, pa so je nazaj zavrnili, pisma pa so se jej odvzela. Najviša cerkvena oblast opominja duhovstvo, naj bi s svojim velikim uplijivom pomagalo, da se na narodnem trupu zaceli rana, ktero mu je vsakalo knježevu ubijstvo.

„Czar“ pripoveduje, da ni mogel Princ Napoleon pregovoriti turške vlade, da bi v vojskinem slučaju z Francijo v zvezo stopila.

V Lvovem so konfiskovali časnik „Dziennik Lwowski“ zaradi necega dunajskega dopisa. Celó njegova nasprotnica „Goz. Nar.“ se temu čudi in pravi, da misli vlada brž ko ne tudi poljsko narodno časnikarstvo tako pokoriti, kakor Česko.

Postavodajni zbor v Parizu je sprejel nasvete, naj se napravi učna stolica za slovansko literaturo. Kaj bi neki deželni zbor štirski, ko bi se kaj tacega za graško vseučilišče nasvetovalo?

Še ta teden se bo končalo parlamentarno zasedanje v Londonu in Parizu. Prihodnja parlamenta se snideta po novih volitvah, za ktere se že zdaj pridno pripravljajo v Angliji kakor tudi v Franciji.

Na Španjskem ne morejo ministrov dobiti, ker se noče nihče ministrovanja lotiti proti javnemu mnenju in ljudskim željam.

Dvorni časniki v Madridu so začeli pisati o španskem uporu, znamenje, da je videti, kakor da bi bil upor potlačen. Po tem pisanju je videti, da vlada ni vdušila že začetege punta, ampak da se je še le zanj pripravljalo. „Daily Telegraph“ pripoveduje zanimivo črtico iz življenja sedanjega ministra Gonzales Bravo.

Ko je bil namreč še navaden državljani in tudi ni imel nobenega upanja, da bi kedaj postal minister, ponudil se je bil zdaj iz dežele iztiranemu vojvodu Montpensieru, da bi zanj napravil punt in zaroto proti kraljici. Vojvoda ponudbe ni sprejel, zdaj ga je pa isti ponujalec iz dežele izgnal.

Vlada je dovolila ljudski tabor v Ljutomeru 9. avgusta.*

Dunajska borza od 22. julija.

5%, metalike 59 fl. 70 kr.	Kreditne akcije 216 fl. 80 kr.
5%, metalike z obresti v maji in nov. 59 fl. 50	London 118 fl. 16 kr.
5%, narod. posojilo 63 fl. 80 kr.	Srebro 111 fl. — kr.
1860 drž. posojilo 88 fl. 60 kr.	Cokini 5 fl. 37 kr.
Akcije narod. banke 741 fl. — kr.	